

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за вересень 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

11- операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;

27 - діагностичний моніторинг;

2- дослідницький моніторинг.

Суббасейн Прип'яті

Відібрано 36 проби при плані-40 (90 %), із них: 4- питні водозабори та 6- транскордонні водотоки та виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей поверхневих вод, при плані 220.

У зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій МОЗМ дніпровських водосховищ і надалі не здійснює відбір 4-х проб:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;

- р. Прип'ять, м. Прип'ять;

- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;

- р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

●БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 1,87 мгО₂/дм³ р. Стир, с. Зарічне

максимальне значення – 3,60 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

●ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення – 25,24 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк та р. Стир, с. Зарічне

максимальне значення – 33,66 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³), в межах від 0,144 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне до 0,800 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди.

● фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³) – в межах від 0,035 р. Стир, с. Зарічне до 0,093 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди.

● нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³) – в межах від 0,930 р. Ствига, с. Познань до 1,620 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

● нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³) – в межах від 0,026 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до зафіксовано **перевищення** 0,088 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

● залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення:**

- 1,815 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- 0,143 мг/дм³ р. прип'ять, с. Сенчиці;

- 0,131 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,129 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
- 0,125 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) – зафіксовано **перевищення**
- 0,119 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)
мінімальне значення – 11,17 мгО/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький
максимальне значення – 31,56 мгО/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель
- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення – 0,49 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький
максимальне значення – 8,71 мгО₂/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,27 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 1,84 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 2,56 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 4,75 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,018 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 0,030 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,010 р. Хомора, питний в/з м. Полонне до 0,098 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 256,0 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 356,0 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³):
  - 0,576 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
  - 0,413 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
  - 0,360 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;
  - 0,120 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- марганець (норма - 0,01 мг/дм³):
  - 0,084 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
  - 0,056 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин у суббасейні Прип'яті відібрано 34 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород.

Крім того, в рамках дослідницького моніторингу відібрано 2 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Західного регіону.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 1,83-10,4 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³. Мінімальне значення фіксувалось у р. Случ, 406 км, с. Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

В рамках Програми БУВР Прип'яті в суббасейні середнього Дніпра здійснює моніторинг масивів поверхневих вод на 10 пунктах спостережень, із них 5-поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано 10 проб, 100%

плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Органічне забруднення:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 27,35 мгО/дм³ (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова);
максимальне значення: зафіксовано **перевищення** 52,56 мгО/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,56 мгО₂/дм³ (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова);
максимальне значення- 4,48 мгО₂/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

Біогенне забруднення:

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,26 (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова) до 0,51 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 0,85 (р. Возня, с. Рудня Городищенська) до 1,33 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир та р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова).

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,010 (р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин) до 0,027 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,063 (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова) до 0,095 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 241 (р. Возня, с. Рудня Городищенська) до 468 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

Небезпечні речовини:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення:**

- 0,648 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,384 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;

- 0,372 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;

- 0,348 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- 0,245 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) зафіксовано **перевищення:**

- 0,112 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- 0,112 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,077 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;

- 0,063 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;

- 0,063 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню на рівні: суббасейн Прип'яті – 8,48-9,20 мгО₂/дм³, суббасейн середнього Дніпра – 8,56-9,60 мгО₂/дм³.

Пріоритетні речовини:

Суббасейн Прип'яті

За вересень від МОЗМ дніпровських водосховищ надійшли протоки вимірювань вмісту забруднюючих пріоритетних речовин лише по 3-х пунктах моніторингу, перевищень максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) не зафіксовано.

При цьому виявлено присутність показників в межах екологічних нормативів якості: пестициди (пара-пара-ДДЕ) та важкі метали (нікель і його сполуки та хром загальний).

Суббасейн Середнього Дніпра

Протоколи результатів вимірювань пріоритетних речовин у суббасейні Прип'яті від лабораторії за вересень не надходили.